НАВЧАЛЬНО - НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ

ПДАУ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

Кафедра селекції, насінництва і генетики

ІНСТИТУТ РОСЛИННИЦТВА ІМ. В.Я. ЮР'ЄВА НААН УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

"СУЧАСНІ НАПРЯМИ ТА ДОСЯГНЕННЯ СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР"

м. Полтава, 31 березня 2025 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

Кафедра селекції, насінництва і генетики

ІНСТИТУТ РОСЛИННИЦТВА ІМ. В.Я. ЮР'ЄВА НААН УКРАЇНИ

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ТА ДОСЯГНЕННЯ СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР

МАТЕРІАЛИ ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

31 березня 2025 р.

УДК 631.527: 631.53
Сучасні напрями та досягнення селекції і насінництва сільськогосподарських культур: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (31 березня 2025 року) / Редкол.: М.М. Маренич (відп. ред.) та ін. Полтава: ПДАУ, 2025. 136 с.

У матеріалах конференції наведено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету, а також здобувачів та науковців науково-дослідних установ НААНУ та закладів вищої освіти МОН України.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Маренич М.М. – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, професор кафедри селекції, насінництва і генетики, д. с.-г. н., професор;
Тищенко В.М. – завідувач кафедри селекції, насінництва і генетики, д. с.-г. н., професор;
Білявська Л.Г. – професор кафедри селекції, насінництва і генетики, д. с.-г. н., професор;
Кулик М.І. – професор кафедри селекції, насінництва і генетики, д. с.-г. н., професор;
Баган А.В. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н., доцент;
Юрченко С.О. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н., доцент;
Четверик О.О. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н.;
Шокало Н.С. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н., доцент;
Криворучко Л.М. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н.;
Рибальченко А.М. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н., доцент;
Барат Ю.М. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н., доцент;
Рожко І.І. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, доктор філософії.

Рекомендовано до друку засіданням вченої ради Навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол №8 від 10 квітня 2025 року.

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ У СЕЛЕКЦІЇ РОСЛИН

Самородов В.М., Маренич М.М.
СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ВЧЕНОГО-СЕЛЕКЦІОНЕРА В.І. МОСКАЛЕНКА (1925-2008): ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ 8

Суворова К.Ю., Леонов О.Ю., Усова З.В.
ФОРМУВАННЯ СТІЙКОСТІ ДО ЗБУДНИКІВ ХВОРОБ У ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ У МИНУЛОМУ СТОЛІТТІ (ХАРКІВСЬКИЙ СЕЛЕКЦЕНТР) 12

Усова З.В., Шелякіна Т.А., Росанкевич О.М., Усова А.О., Усова Н.О.
ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ЯКОСТІ ЗЕРНА ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР В ІНСТИТУТІ РОСЛИННИЦТВА ім. В.Я. ЮР'ЄВА НААН 15

Буйдін В.В., Буйдін Ю.В., Самородов В.М., Шиян О.О.
СЕЛЕКЦІЯ ПІВОНІЇ В УКРАЇНІ: ЧАС І ЗДОБУТКИ ВАСИЛЯ ГОРОБЦЯ 18

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ. ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ МЕТОДІВ У ТЕХНОЛОГІЯХ СЕЛЕКЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ПОЛЬОВИХ КУЛЬТУР

Білявська Л.Г., Діянова А.О., Білявський Ю.В.
РЕЗУЛЬТАТИ СЕЛЕКЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАУКОВОЇ ЛАБОРАТОРІЇ СЕЛЕКЦІ, НАСІННИЦТВА ТА СОРТОВОЇ АГРОТЕХНІКИ СОЇ 22

Палінчак О.В., Заверталюк В.Ф.
РЕЗУЛЬТАТИ ЛІНІЙНОЇ СЕЛЕКЦІЇ КАВУНА ЗВИЧАЙНОГО 24

Маренич М.М., Куряча К.О.
ВПЛИВ ПІДБОРУ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ НА ВРОЖАЙНІСТЬ В УМОВАХ НЕСТІЙКОГО ЗВОЛОЖЕННЯ 27

Барилко М.Г., Захаренко В.А.
ОЦІНКА РІВНЯ КОРМОВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ГІБРИДНИХ ПОПУЛЯЦІЙ ГОРОШКУ ПОСІВНОГО (ЯРОГО) 29

Маренич М.М., Овсяник О.О.
ВПЛИВ СОРТОВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ НА ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННІ ОЗНАКИ КОНОПЕЛЬ ПОСІВНИХ 31

Єгоров Д.К., Єгорова Н.Ю., Реліна Л.І., Бордун М.Д.
ВПЛИВ ДЕЯКИХ ФАКТОРІВ ЗМІНИ КЛІМАТУ НА СЕЛЕКЦІЙНІ ІННОВАЦІЇ СІЛЬГОСПКУЛЬТУР В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 33

Зінченко С.В., Лозінський М.В., Самойлик М.О., Устинова Г.Л.
ВИКОРИСТАННЯ ПОЛТАВСЬКОГО ІНДЕКСУ ПРИ ДОБОРАХ У ПОПУЛЯЦІЯХ F_{2-3} ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ 36

Солонечна О.В., Рябчун В.К.
СЕЛЕКЦІЙНА ЦІННІСТЬ КОЛЕКЦІЙНИХ ЗРАЗКІВ ЯРОЇ М'ЯКОЇ ПШЕНИЦІ ЗА СТІЙКІСТЮ ДО БУРОЇ ІРЖІ 38

Басюк П.Л., Грабовський М.Б., Павліченко К.В., Німенко С.С., Мандриш О.Ю., Железняк В.В.
ДИНАМІКА ЗМІНИ ВМІСТУ СУХОЇ РЕЧОВИНИ У РОСЛИНАХ КУКУРУДЗИ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ МІКРОДОБРИВ ТА РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ 41
Кулик М. І., Рожко І. І.
АНАЛІЗ СОРТІВ БОБОВИХ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР ЗА ГОСПОДАРСЬКО-КОРИСНИМИ ОЗНАКАМИ, КІЛЬКІСНИМ ТА ЯКІСНИМ СКЛАДОМ В РЕЄСТРІ СОРТІВ РОСЛИН 44
Чернобай С.В., Рябчун В.К., Мельник В.С., Капустіна Т.Б., Щеченко О.Є.
МЕТОДИ СТВОРЕННЯ НОВОГО СЕЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ ТРИТИКАЛЕ 46
Коваленко Н.П., Поспєлова Г.Д.
АНГЛІЙСЬКІ ТРОЯНДИ СЕЛЕКЦІЇ ДЕВІДА ОСТІНА 49
Долгальова Ю.А., Куманська Ю.О., Лозінський М.В., Сидорова І.М.
ОЦІНКА СПЕЛЬТОПОДІБНИХ ЧОРНОБИЛЬСЬКИХ РАДІОМУТАНТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗА НАТУРОЮ ЗЕРНА 52
Тищенко В.М., Криворучко Л.М., Котелевський Є.Ю., Коваль Д.О.
РІВЕНЬ ФОРМУВАННЯ І МІНЛИВІСТЬ КІЛЬКІСНИХ ОЗНАК СОРТУ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ СОНАТА ПОЛТАВСЬКА ПРИ ФРАКЦІЙНОМУ ВИРОЩУВАННІ ЗЕРНА 54
Жук О.І.
ВРОЖАЙНІСТЬ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ЗА УМОВ ПОСУХИ 56
Чернобай Ю.О., Рябчун В.К., Кузьмишина Н.В., Шиянова Т.П.
ЗБЕРІГАННЯ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР У КОНТРОЛЬОВАНИХ УМОВАХ 60
Оборонова А.В., Поспєлов С.В.
ГІСОП ЛІКАРСЬКИЙ: СПОСОБИ РОЗМНОЖЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ 61
Голуб О.Р., Коваленко Н.П.
СЕЛЕКЦІЯ КУКУРУЗИ НА СТІЙКІСТЬ ДО ХВОРОБ 63
Баган А.В., Рибкін В.В.
АНАЛІЗ СОРТИМЕНТУ НУТУ ЗВИЧАЙНОГО 66
Криворучко Л.М., Сіренко М.
ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ЯКОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ 68
Рибальченко А.М., Ісаков Р.Р.
ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ НАСІННИЦЬКОЇ РОБОТИ В УКРАЇНІ 69
Баган А.В., Маслівець О.В.
НОВІ ПІДХОДИ ДО АДАПТИВНОЇ СЕЛЕКЦІЇ ЗА УМОВ ЗМІН КЛІМАТУ 72

СЕКЦІЯ 3. СОРТОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ УРОЖАЙНОСТІ

Молдован Ж.А., Молдован В.Г.
ВПЛИВ АЗОТНОГО ЖИВЛЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СТРУКТУРИ ВРОЖАЮ ГІБРИДАМИ КУКУРУДЗИ СКОРОСТИГЛИХ ГРУП 75

Четверик О.О., Баган А.В.
ВИРОЩУВАННЯ МАЛОПОШИРЕНИХ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР В УКРАЇНІ 78
Красовський В.В., Черняк Т.В., Гапон Ю.В., Шкура Т.В.
ПОЛІПШЕННЯ КОЛЕКЦІЙНОГО ФОНДУ *ASIMINA TRILOBA* (L.) DUNAL В УМОВАХ ХОРОЛЬСЬКОГО БОТАНІЧНОГО САДУ 80
Філоненко С.В., Лисак В.М.
ПІДБІР ОПТИМАЛЬНОГО ГІБРИДУ – ЗАПОРУКА МАКСИМАЛЬНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ 84
Бараболя О.В.
РОЛЬ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ В РЕАЛІЗАЦІЇ БІОЛОГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ 87
Барат Ю.М., Баган А.В.
ВПЛИВ НОРМИ ВИСІВУ НАСІННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО 90
Шевченко В.О., Поспєлова Г.Д., Коваленко Н.П.
ХВОРОБИ М'ЯТИ ТА ЇХ ПОШИРЕННЯ В УКРАЇНІ 92
Четверик О.О., Маслівець О.В.
ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ АМАРАНТУ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ 94
Баган А.В., Євлаш В.В.
ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА ЯКІСТЬ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ 97
Четверик О.О., Микитенко А.О.
ВИРОЩУВАННЯ ВІГНИ В УКРАЇНІ 99
Баган А.В., Словцова В.Д.
ВПЛИВ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПЕРЦЮ СОЛОДКОГО *(Capsicum annuum L.)* 101
Юрченко С.О., Кузьменко О.О.
ВПЛИВ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ІНОКУЛЯЦІЇ НАСІННЯ НА ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ СОРТІВ АРАХІСУ (*ARACHIS HYPOGAEA* L.) 103
Шокало Н.С., Реутенко В.Є.
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ МІКОРИЗИ ЗА ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ 105
Четверик О.О., Мусієнко Н.О.
БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ РИЖІЮ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ 108
Шакалій С.М., Маслівець О.В.
ВПЛИВ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СОНЯШНИКА 111
Юрченко С.О., Тутка Т.О.
ЕФЕКТИВНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ПОСАДКОВОГО МАТЕРІАЛУ ЗА ВИРОЩУВАННЯ ЦИБУЛІ НА ПЕРО 113

Баган А.В., Брехунцова О.А.
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СТИМУЛЯТОРІВ РОСТУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПОМІДОРА ЇСТІВНОГО 115
Шокало Н.С., Губаренко М.О.
ПОЗАКОРЕНЕВЕ ПІДЖИВЛЕННЯ СОНЯШНИКА 117
Шакалій С.М., Мусієнко Н.О.
БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КУЛЬТУРИ *HELIANTHUS TUBEROSUS* 119
Юрченко С.О., Мусієнко Н.О.
ПРИСКОРЕННЯ ДОЗРІВАННЯ ПЛОДІВ ПОМІДОРА ЇСТІВНОГО 122
Баган А.В., Кириченко Ю.С.
ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА УРОЖАЙНІСТЬ ОГІРКА ПОСІВНОГО 125
Юрченко С.О., Тутка Т.О.
ВПЛИВ СОРТУ НА УРОЖАЙНІСТЬ МІКРОЗЕЛЕНІ ГОРОХУ 127
Баган А.В., Новохатько С.С.
ВПЛИВ СТИМУЛЯТОРІВ РОСТУ НА УРОЖАЙНІСТЬ ГАРБУЗА МУСКАТНОГО 130
Юрченко С.О., Маслівець О.В.
ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ ОГІРКА ПОСІВНОГО В УМОВАХ ЗАХИЩЕНОГО ГРУНТУ 132
Юрченко С.О., Ковригіна Є.К.
ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ ПЕРА ЦИБУЛІ ШАЛОТ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ 135

аграрного університету: Збірник наукових праць. Біла Церква, 2006. Вип. 43. С. 5-9.

2. Zhong, Y.; Chen, Y.; Pan, M.; Wang, H.; Sun, J.; Chen, Y.; Cai, J.; Zhou, Q.; Wang, X.; Jiang, D. Insights into the Functional Components in Wheat Grain: Spatial Pattern, Underlying Mechanism and Cultivation Regulation. Plants 2023, 12, 2192. https://doi.org/10.3390/ plants12112192

3. Костецька К.В., Герасимчук О.П., Соловей В.О. Борошномельні властивості зерна пшениці м'якої озимої залежно від сорту. *Продовольчі ресурси*. Т. 12. 2024. № 23. С. 85–90.

4. Шевніков Д.М. Вплив мінеральних добрив та біопрепаратів на якість зерна пшениці твердої ярої *Вісник Полтавської державної аграрної академії.* № 4. 2013. С. 153–157.

5. Ноздріна Н.Л. Формування елементів структури врожайності та якості зерна нових сортів пшениці озимої в північному степу. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2014. № 2.С. 165-168.

6. Коломієць Л.А,, Кириленко В.В., Маринка С.М. Формування показників адаптивності (урожайності, маси 1000 зерен та натури зерна) Ліній пшениці озимої залежно від гідротермічних умов у зоні Лісостепу України. https://doi.org/10.30835/2413-7510.2012.59814

РІВЕНЬ ФОРМУВАННЯ І МІНЛИВІСТЬ КІЛЬКІСНИХ ОЗНАК СОРТУ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ СОНАТА ПОЛТАВСЬКА ПРИ ФРАКЦІЙНОМУ ВИРОЩУВАННІ ЗЕРНА

Тищенко В.М., завідувач кафедри селекції, насінництва і генетики, д. с.-г. н., професор
Криворучко Л.М., доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н.
Котелевський Є.Ю., здобувач ступеня вищої освіти доктор філософії
Коваль Д.О., здобувач ступеня вищої освіти доктор філософії

Полтавський державний аграрний університет МОН України

В сучасний період для калібрування насіння і доведення його до високих насіннєвих кондицій використовують сучасні калібрувальні заводи, які дають можливість відібрати насіння по питомій вазі і поділити насіння по фракційному складу. В літературі не достатньо інформації про те які переваги і недоліки має поділене на фракції насіння пшениці озимої, як в морфобіологічному так і в виробничому його використанні. Кінцевим

результатом досліджень було вивчення рівня формування і мінливості кількісних ознак у рослин сформованих крупною, середньою і мілкою фракціями.

В 2023-2024 роках був закладений спеціальний дослід в якому висівали пофракційно насіння сорту Соната полтавська після калібрування. Фракції насіння (крупна, мілка і основна - контроль) сорту Соната полтавська висівали сівалкою Клен-1,5 з нормою висіву 4,5 млн. шт/га з таким розрахунком, що на 1 погонний метр розміщали 56 штук зерен по кожній фракції. Слід відмітити, що перед сівбою в лабораторних умовах було проведено пророщення насіння за фракціями і встановлено яку кількість зародкових корінців утворювали зерна пшениці озимої сорту Соната полтавська. В осінній період (осінь 2023року), в період фази кущіння відбирали по кожній фракції по 50 рослин і проводили виміри, зважування рослин перед відходом в зиму, де визначали такі дані як: масу рослин (г), масу кореневої системи (г), кількість стебел після кущення (шт), кількість листків на головному стеблі (шт), довжина головного стебла (см), площа листа головного стебла. Таким чином, нами був проведений морфологічний аналіз у фазі кущіння осіннього періоду рослин в пофракційному їх прояві.

Зацікавленість і необхідність вивчення морфобіологічного прояву каліброваного пофракційно насіння викликана була різницею в питомій вазі насіння і проростання зернівки не трьома зародковими корінцями, як це відомо у класичній біології і морфології насіння, а 5-6 зародковими корінцями. Причому добори, які проведені по цілому ряду сортів пшениці озимої в Полтавському селекційному центрі на підвищене формування зародкових корінців, показали що цю ознаку (кількість зародкових корінців) можна відібрати і контролювати при пофракційному вирощуванні насіння.

Результатами досліджень встановлено, що саму велику кількість зародкових корінців мало насіння крупної фракції і становило по досліду (при середньоарифметичній) =4,25 шт. і при лімітах варіювання (LV), LV=3-6, тобто зустрічалося насіння з мінімальним формуванням (3 шт.), і з максимальним формуванням (6 шт.). Найменша кількість зародкових корінців відмічена у мілкої фракції - =3,05 при лімітах варіювання 2-4 шт.

Дослідом передбачений аналіз надземної і підземної частини рослин пшениці озимої (які були вирощені пофракційно) в осінній період перед відходом в зиму в фазі кущіння. Аналіз кількісних ознак надземної і підземної частини рослин сорту Соната полтавська, вирощених пофракційно показав, що за всіма ознаками (8 кількісних ознак) великі переваги, в рівні формування ознак в осінній період перед відходом в зиму мала крупна фракція. Особливо слід звернути увагу на формування підземної частини рослин, яка в подальшому забезпечує нормальний ріст і розвиток рослин і визначає адаптивні властивості сорту пшениці озимої на всіх етапах органогенезу. Підвищений розвиток кореневої системи в осінній період забезпечує в подальшому добування вологи і поживних речовин з нижніх горизонтів ґрунту, підвищує

перш за все посухостійкість, а це одна з головних складових гарантії врожайності і якості зерна, особливо для флуктуючих умов середовища [1-3].

В подальшому вивченні реалізації кількісних ознак в пофракційному вирощуванні насіння сорту пшениці озимої Соната полтавська нами була визначена врожайність та якісні показники насіння після збирання. Слід відмітити, що найвища врожайність отримана при вирощуванні крупної фракції, яка становила 48,7 ц/га, що на 4,9 ц/га перевищувало урожайність мілкої фракції і на 1,9 ц/га – основної фракції. Аналіз маси 1000 зерен показав, що крупне насіння з найбільшою вагою відмічене у варіанті досліду з крупною фракцією. Тобто, насіннєва ознака маса 1000 зерен (МТЗ) стабільно утримується в репродукціях.

Стосовно показників якості зерна (білок, клейковина), то рівень вмісту білку і клейковини знаходився на одному рівні як перед сівбою, так і після збирання врожаю. Це свідчить про те, що якість зерна контролюється білковими маркерами ДНК і рік вирощування та умови вирощування майже не впливають на ці показники сорту Соната полтавська.

На підставі проведених досліджень встановлено, що велику роль в органогенезі та формуванні врожайності популяції сорту відіграє підвищена маса зернівок крупної фракції і добре розвинена коренева система, що в подальшому сприяє нормальному росту і розвитку рослин.

Список літературних джерел

1. Ushkarenko V.O., Vozhehova R.A., Holoborodko S.P., Kokovikhin S.V. Methodology of field research. Odesa: Oldi. 2020.

2. Тищенко В.М. У якому ж напрямі рухається селекція озимої пшениці *Журнал Зерно і хліб*. №3. Київ. 2009. 36-38 с.

3. Гусенкова О.В., Тищенко В.М. Ідентифікація сортів та селекційних ліній пшениці озимої за ознакою «маса зерна з колоса». *Матеріали другої Міжнародної науково-практичної конференції «Наукові засади підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва»*, 25-26 жовтня 2018 р. Харків: ХНАУ, 2018. С. 98 – 99.

ВРОЖАЙНІСТЬ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ЗА УМОВ ПОСУХИ

Жук О.І., науковий співробітник, д. б. н.

Інститут фізіології рослин і генетики НААН України

Пшениця м’яка (*Triticum aestivum* L.) вважається одною з найважливіших культурних рослин у світі, тому що вона забезпечує до 30% продукції усіх